

**ŠIRVINTŲ R. MUSNINKŲ ALFONSO PETRULIO GIMNAZIJOS
POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS
TVARKA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (toliau – rekomendacijos) yra parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“.

2. Rekomendacijomis siekiama padėti gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Rekomendacijos nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo gimnazijoje sąlygas.

4. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti gimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse ar kituose gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Rekomendacijose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2011, Nr. [38-1804](#)), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. [33-807](#)) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. [80-3214](#); 2010, Nr. [157-7969](#)), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. [35-1305](#); 2007, Nr. 107-4379), gimnazijos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. [45-2121](#)), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. [88-4220](#)), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. [97-4600](#)), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. [145-5281](#)) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Gimnazijos darbuotojas, esant Rekomendacijose nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

- 7.1. iškviesti gimnazijos socialinį pedagogą, pavaduotoją ugdymui, direktorių;
- 7.2. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;
- 7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
- 7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant Rekomendacijose numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

9. Rekomendacijose numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai gimnazija yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (buvo skirti 3 žodiniai įspėjimai per vieną pamoką, parašyta pastaba, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę dalyko mokytojas/klasės vadovas ar socialinis pedagogas informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), įvykį užfiksuoja Atvejų registracijos žurnale (priedas Nr. 1), nedelsdamas informuoja gimnazijos direktorių ar pavaduotoją ugdymui, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrių ir (ar) teritorinę policijos įstaigą.

11. Mokyklos darbuotojas, įtaręs, kad mokinyas mokykloje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi

vadovautis „Musninkų Alfonso Petrulio gimnazijos darbuotojų veiksmų, įtarus mokinį vartojus alkoholią, tabaką ir (ar) kitas psichiką veikiančias medžiagas, tvarkos aprašu“.

III SKYRIUS

MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS, UGDYMOŠI VIETOS PAKEITIMAS

12. Jeigu mokinys pamokų ar pertraukų metu nesilaiko mokinio elgesio taisyklių ir nesureagoja į mokytojo pastabas (gauna 3 įspėjimus), gimnazijos darbuotojas gali išsikviesti gimnazijos vadovą ar jo įgaliotą asmenį (pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą ar kitą švietimo pagalbos specialistą), kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

13. Gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

14. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

15. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

16. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama gimnazijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, atsižvelgus į gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV SKYRIUS

MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

17. Jeigu gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja gimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

18. Gimnazijos darbuotojas ir (ar) gimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

19. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – gimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Paašškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

20. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

21. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto gimnazijos darbuotojo.

22. Konfiskuoti daiktai gražinami mokinių tėvams atvykus į gimnaziją.

V SKYRIUS

PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

23. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

23.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

23.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

23.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

23.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) saugant turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo;

23.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje gimnazijos patalpoje, prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Gimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

24. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

25. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

25.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

25.2. mokinį vedant už rankos;

25.3. guodžiant mokinį;

25.4. pasveikinant mokinį;

25.5. padedant neįgaliam mokiniui;

25.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

25.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

25.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

25.9. teikiant pirmąją pagalbą.

26. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

26.1. naudojami kaip bausmė;

26.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

- 26.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;
- 26.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.
- 27. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.
- 28. Gimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.
- 29. Gimnazijos darbuotojai turi būti specialiai mokomi taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksmų naudojimą.

VI SKYRIUS

VEIKSMAI, MOKINIUI PAŽEIDUS ELGESIO TAISYKLES

- 30. Netinkamu elgesiu ir mokinių taisyklių pažeidimu laikoma:
 - 30.1. nepažangus mokymasis, pamokų nelankymas;
 - 30.2. drausmės nesilaikymas pamokos metu, vėlavimas į pamokas, nepasiruošimas pamokai (mokymo priemonių, sportinės aprangos neturėjimas);
 - 30.3. nepagarbus elgesys gimnazijoje ir jos aplinkoje:
 - patyčios, psichologinis ar fizinis smurtas;
 - necenzūrinių žodžių vartojimas gimnazijoje ir jos teritorijoje;
 - naudojimas telefonu be mokytojo leidimo pamokų, oficialių renginių metu;
 - muzikos klausymasis gimnazijoje, išskyrus leistinu garsu sutartą savaitės dieną;
 - kito asmens fotografavimas, filmavimas, įrašinėjimas, medžiagos platinimas be jo sutikimo, išskyrus gimnazijos veiklos viešinimo tikslais;
 - 30.4. tabako, elektroninių cigarečių, alkoholio ir kitų psichotropinių, psichiką veikiančių medžiagų vartojimas, turėjimas, platinimas gimnazijoje ir jos teritorijoje;
 - 30.5. energinių gėrimų turėjimas ir vartojimas gimnazijoje ir jos teritorijoje;
 - 30.6. azartinių lošimų, siekiant finansinės naudos, organizavimas ir dalyvavimas juose;
 - 30.7. draudžiamų daiktų turėjimas, naudojimas, platinimas gimnazijoje ir jos teritorijoje (3 priedas).
- 31. Mokiniui pažeidus elgesio taisykles, gimnazijos darbuotojas skiria pastabą žodžiu, individualaus pokalbio metu aiškinasi netinkamo elgesio priežastis, išpėja apie pasekmes. Pagal poreikį informuoja tėvus.
- 32. Mokiniui nesureagavus į 3 gimnazijos darbuotojo pastabas gimnazijos darbuotojas fiksuoja pažeidimą ir pildo Gimnazijos drausmės pažeidimo lapą (2 priedas), kuris perduodamas socialiniams pedagogui. Gali būti taikomos „Poveikio priemonių netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos apraše“ numatytos priemonės.
- 33. Socialinis pedagogas bendradarbiaudamas su klasės vadovu, dalykų mokytojais pagal poreikį/situaciją mokiniui parenka pozityvaus elgesio skatinimo priemones, apie tai informuoja mokinį ir mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 34. Kai antrą kartą dėl mokinio netinkamo elgesio pildomas Gimnazijos drausmės pažeidimo lapas, į gimnaziją kviečiami mokinio tėvai situacijos aptarimui.
- 35. Nepasiteisinus mokiniui skirtoms pozityvaus elgesio skatinimo priemonėms, mokinio elgesys/poelgis svarstomas gimnazijos Vaiko gerovės komisijos (toliau - VGK) posėdyje, dalyvaujant mokiniui, mokinio tėvams, prireikus kitų institucijų atstovams. Numatomi tolesni mokinio elgesio korekcijos veiksmai. VGK priima sprendimą dėl mokymo(si)/ugdymo(si) ir/ar švietimo pagalbos teikimo konkrečiam mokiniui, pagalbos teikimo plano sudarymo.
- 36. Ypatingais atvejais, kai problema neišsprendžiama:

37.1. gimnazija gali kreiptis į savivaldybės Vaiko gerovės komisiją dėl minimalios priežiūros skyrimo mokiniui;

37.2. svarstomas klausimas dėl Mokinių mokymo sutarties sąlygų keitimo;

37.3. rekomenduojama rinktis kitą mokymosi įstaigą (jei mokiniui yra daugiau nei 16 metų);

37.4. mokinys gali būti išbrauktas iš gimnazijos mokinių sąrašų;

37.5. gimnazija gali kreiptis į Vaikų teisių skyrių, atvejų vadybos specialistus.

38. Kai mokinio elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui (psichotropinių medžiagų vartojimas; pavojingų sveikatai, gyvybei daiktų, medžiagų turėjimas, platinimas; psichologinis, fizinis smurtas ir kt.), mokiniui nedelsiant taikomos atitinkamos poveikio priemonės, vadovaujantis gimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu, Poveikio priemonių netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašu, Darbuotojų veiksmų, įtarus mokinį vartojus alkoholį, tabaką ir (ar) kitas psichiką veikiančias medžiagas tvarkos aprašu.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Gimnazija, norėdama taikyti Rekomendacijose numatytas poveikio priemones, turi:

30.2. supažindinti mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su gimnazijos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

30.3. išmokyti Mokyklos darbuotojus taikyti poveikio priemones.

32. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugnai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir gimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

33. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus gimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.
